Lietas arhīva Nr. A42-02141-19/2
ECLI:LV:ADRJRIT:2019:1216.A420143417.12.S

ADMINISTRATĪVĀ RAJONA TIESA
RĪGAS TIESU NAMS

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2019. gada 16. decembrī

Administratīvā rajona tiesa
tiesnese Ilze Andruškina,
tiesnese Ilze Freimane,
tiesnese Marina Romanova,

piedaloties pieteicējas akciju sabiedrības „BMGS" pārstāvim /pers. C/,
atbildētājas Latvijas Republikas pusē pieaicinātās valsts akciju sabiedrības „Latvijas Valsts ceļi" pārstāvēm /pers. D/ un /pers. E/, un akciju sabiedrības „Latvenergo" pārstāvjiem /pers. F/ un /pers. G/,
un trešās personas sabiedrības, kurā apvienojušās AS „LNK Industries" un akciju sabiedrība „LATVIJAS TILTI", pārstāvim /pers. H/,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz akciju sabiedrības „BMGS" pieteikumu par sarunu procedūras rezultātā starp valsts akciju sabiedrības „Latvijas Valsts ceļi" un akciju sabiedrības „Latvenergo", no vienas puses, un sabiedrību, kurā apvienojušās AS „LNK Industries" un akciju sabiedrība „LATVIJAS TILTI", no otras puses, 2016. gada 28. septembrī noslēgtā līguma atzīšanu par spēkā neesošu.

Aprakstošā daļa

[1] Valsts akciju sabiedrība „Latvijas Valsts ceļi" izsludināja atklātu konkursu „Valsts galvenā autoceļa A5 Rīgas apvedceļš (Salaspils – Babīte) posma 0,30-2,38 km un Rīgas HES labā krasta drenāžas sistēmas rekonstrukcija" (turpmāk – sākotnējais iepirkums).

Iepērkamo Rīgas HES labā krasta drenāžas sistēmas rekonstrukcijas darbu ietvaros tika paredzēts, ka iepirkuma uzvarētājam būs jāveic tranšeju nostiprināšana – rievsienu iedziļināšana, pielietojot bezvibrācijas tehnoloģiju, iespiežot rievsienu gruntī deviņu metru dziļumā, nodrošinot rievsienas gala iespīlējumu divu metru dziļumā zem būvbedres līmeņa.

2016. gada 8. aprīlī noslēgts iepirkuma līgums (turpmāk – sākotnējais līgums) starp valsts akciju sabiedrību „Latvijas Valsts ceļi" un akciju sabiedrību „Latvenergo" (turpmāk – pasūtītājas) kā pasūtītājām, no vienas puses, un sākotnējā iepirkuma uzvarētāju sabiedrību, kurā apvienojušās AS „LNK Industries" un akciju sabiedrību „Latvijas Tilti" (turpmāk – trešā persona), no otras puses.

[2] Pēc sākotnējā līguma noslēgšanas, veicot ģeotehniskās izpētes darbus, atklājās, ka grunts sablīvējums ir ievērojami lielāks, nekā sākotnēji tika pieņemts, līdz ar to būvprojekta autors atzina, ka būvprojektā paredzēto tehnoloģiju tranšeju nostiprināšanai nepieciešams mainīt.

Šā iemesla dēļ pasūtītājas, pamatojoties uz Publisko iepirkumu likuma 67.^{1} panta otrās daļas 2. punktu un 63. panta ceturtās daļas 1. punktu, 2016. gada augustā rīkoja sarunu procedūru bez iepriekšēja paziņojuma par līgumu „Drenāžas kolektora izbūvei nepieciešamās būvbedres norobežošana ar rievsienu valsts galvenā autoceļa A5 Rīgas apvedceļš (Salaspils – Babīte) posma 0,30-2,38 km un Rīgas HES labā krasta drenāžas sistēmas rekonstrukcijas ietvaros".

2016. gada 18. septembrī sarunu procedūras rezultātā ar trešo personu tika noslēgta vienošanās pie sākotnējā līguma, grozot tā nosacījumus (turpmāk – strīdus vienošanās). Proti, no sākotnējā līguma 5. pielikuma „Darbu daudzumu saraksti" tabulas „Latvenergo darbu daudzumu saraksts" izmaksu 3. pozīcijas „Drenāžas sistēmas rekonstrukcija" tika izslēgti 3.1.1., 3.1.2., 3.1.3., 3.2.1., 3.2.2. un 3.2.3. apakšpunktos norādītie darbi par kopējo summu 1 669 280,29 *euro*, un šo darbu vietā tika iekļauti citi darbi par kopējo summu 1 648 257,51 *euro*. Tā rezultātā tika paredzēts, ka tranšeju nostiprināšana tiks veikta, pielietojot rūpnieciski izgatavotu vairogu un atbalsta spraišļu sistēmu, pakāpeniski atrokot būvbedri un tādējādi iedziļinot rievsienu, turklāt rievsienas iedziļināšana vairs netiks veikta zem būvbedres līmeņa.

[3] Pieteicēja akciju sabiedrība „BMGS" vērsās tiesā, lūdzot strīdus vienošanos atzīt par spēkā neesošu.

Pieteikums pamatots ar turpmāk minētajiem argumentiem.

[3.1] Starp pasūtītājām un trešo personu noslēgtā līguma būtiskā sastāvdaļa bija rievpāļu sienas iedzīšana līdz

pamatieža dolomīta slānim, veicot paredzētās būvbedres norobežošanu ar rievsienu. Trešās personas pienākumos šādu būvdarbu veikšanai ietilpa noteikt tādu būvniecībai nepieciešamo būvtehnikas jaudu, kas nodrošinātu sekmīga rezultāta (līguma mērķa) sasniegšanu. Trešā persona viegļprātīgi paļāvās, ka rievpāļus varēs iedzīt ar mazjaudīgu tehniku, kļūdaini uzskatot, ka virs un zem HES zemes un smilts sablīvējums būs mazs. Šis apstāklis nedod pamatu trešajai personai aizstāt līgumā noteiktos būvdarbus ar citiem darbiem, būtiski mainot veicamo darbu mērķi un pielietoto tehnoloģiju, tādējādi sadārdzinot kopējās iepirkuma izmaksas.

[3.2] Par papildu darbiem nevar uzskatīt darbus, kas radušies, lai aizstātu sākotnējos darbus vai to daļu. Konkrētajā gadījumā trešā persona vēlas būvbedres norobežošanas risinājumu izstrādāt no jauna, rievsienu veidojot no vadulām, vairogiem un spraišļiem, pakāpeniski atrokot būvbedri un tādā veidā iedziļinot rievsienas konstrukciju līdz vajadzīgajam līmenim. Minētie papildu darbi ir uzskatāmi par sākotnējiem darbiem, kas bija paredzēti sākotnējā līgumā, un to aizstāšana vērtējama kā pasūtītāju līdzekļu neefektīva izlietošana.

[3.3] Konkrētajā situācijā iepirkuma līguma grozījumi ir atzīstami par būtiskiem un iepriekš neparedzētiem grozījumiem, kas pārkāpj līguma grozīšanas pieļaujamo pakāpi. Šādi grozījumi ir mainījuši sākotnējā līguma mērķi un pielīdzināmi no jauna noslēgtam līgumam. Šādu darbību pieļaušana rada nevienlīdzību starp kandidātiem un veicina nepamatotu kandidātu skaita samazināšanu, tādējādi ierobežojot un kropļojot konkurenci.

[3.4] Ja sarunu procedūras ietvaros sākotnējā līgumā veiktie grozījumi jau sākotnēji būtu paredzēti iepirkuma procedūras dokumentos un atbilstu līguma sākotnējai redakcijai, tas pieļautu atšķirīgu piedāvājumu iesniegšanu un iespējamu citu kandidātu un pretendentu dalību vai izvēli sākotnējā iepirkumā.

[3.5] Pasūtītājas attiecīgajam publiskajam iepirkumam nav piemērojušas atbilstošu iepirkuma procedūru, turklāt, piemērojot sarunu procedūru atbilstoši Publisko iepirkumu likuma (*kas bija spēkā strīdus vienošanās noslēgšanas laikā*) 63. panta ceturtās daļas 1. punktam, pasūtītājas nav pamatojušas sarunu procedūras pamatojošos izņēmuma apstākļus.

[3.6] Pasūtītāju atsauce uz „neparedzētiem apstākļiem" ir nepamatota situācijā, kad pašu pasūtītāju vainas dēļ netika noteikta atbilstoša jauda būvniecībai nepieciešamajai tehnikai. „Neparedzami apstākļi" iepirkuma procedūras izpratnē ir tādi apstākļi, kurus pasūtītājs neparedzēja vai objektīvi un saprātīgi nevarēja paredzēt. Apstākļi, kad pašas pasūtītājas, ņemot vērā savu būvdarbu veikšanas pieredzi, nebija nodrošinājušas atbilstošas jaudas būvtehniku, nedod tiesisku pamatu atsaukties uz iepriekš neparedzētu grunts sablīvējumu.

[4] Pasūtītājas tiesai sniegtajā paskaidrojumā pieteicējas pieteikumu neatzīst un lūdz to noraidīt.

Pasūtītājas paskaidrojumos norāda turpmāk minētos argumentus.

[4.1] Būvdarbi tika uzsākti saskaņā ar AS „Ceļuprojekts" 2014. gadā izstrādāto būvprojektu „Valsts galvenā autoceļa A5 Rīgas apvedceļš (Salaspils – Babīte) posma
0,30-2,38 km un Rīgas HES labā krasta drenāžas sistēmas rekonstrukcija"
(turpmāk – būvprojekts). Saskaņā ar būvprojektu būvdarbu izpildes secība paredz paralēlā autoceļa zemes klātnes izbūvi un esošās drenāžas sistēmas rekonstrukcijas darbu veikšanu. Rekonstruējamais drenāžas sistēmas kolektors ir aizsargdambja inženierkomunikācija, kas izvietota dambja ķermenī. Kolektora rekonstrukcijas darbi jāveic 6,5 metru dziļumā (apmēram 10 metru dziļumā zem Rīgas HES ūdenskrātuves ūdens līmeņa), kur nav iespējams noteikt paredzēto darbu radīto vibrāciju ietekmi uz kopīgo Rīgas HES hidrobūvi.

[4.2] Lai drenāžas pārbūves laikā filtrējošo ūdeņu spiediena ietekmē neizraisītu grunts nobrukumus un dambja izskalojumus, būvprojektā tika paredzēta tranšeju nostiprināšanas tehnoloģija ar *Larssen LX16* tipa rievsienām, pielietojot to iedziļināšanai bezvibrācijas tehnoloģiju ar MPU tipa hidrauliskās spiedes iekārtu, kas ar iespiešanas spēku 4x800 kN vienlaicīgi iestrādātu četrus rievsienas elementus. Saskaņā ar būvprojektu tehnoloģija paredzēja rievsienas iespiešanu gruntī deviņu metru dziļumā, nodrošinot rievsienas gala iespīlējamu divu metru dziļumā zem būvbedres līmeņa. Būvprojektā paredzētā tranšeju nostiprināšanas tehnoloģija tika izvēlēta, pamatojoties uz būvprojekta izstrādes laikā veiktajās ģeotehniskajās izpētēs un laboratorijas apstākļos noteiktajām grunts slāņu mehāniskajām īpašībām. Būvprojekta izstrādes laikā nebija pamata šaubām par grunts materiāla un tā sablīvējuma variācijām. Veicot kontrolurbumus, tika izcelti grunts paraugi, kas tika testēti laboratorijas apstākļos, nosakot grunts slāņu mehāniskās īpašības, citas izpētes netika veiktas. Attiecīgi būvprojekta izstrādes laikā nebija iespējams paredzēt apstākļus, kas varētu ietekmēt esošās drenāžas sistēmas rekonstrukcijas darbu izpildi ar būvprojektā izvēlēto tehnoloģiju tranšeju nostiprināšanai vai nepieciešamību kādas citas tehnoloģijas izvēlei.

[4.3] Būvprojekta īstenošanas laikā, veicot ģeotehniskās izpētes darbus, tika atklāti no būvprojekta atšķirīgi grunts ģeoloģiskie apstākļi, t.i., esošās grunts sablīvējums izrādījās 2,5-3,5 reizes lielāks, nekā būvprojekta izstrādes laikā pieņemtais un aprēķinos izmantotais, kā arī pamatiežu (dolomīta) virsma tika fiksēta par 1,5-2 metriem augstāka nekā bija norādīts būvprojektā. Līdz ar to Rīgas HES labā krasta drenāžas sistēmas rekonstrukcijas darbi atbilstoši būvprojektā sākotnējai tranšeju nostiprināšanas tehnoloģijai ar rievpāļu iespiešanu nebija realizējami, jo būvprojektā norādītās rievsienu iespiešanas iekārtas jauda nebija pietiekama un īpašo apstākļu dēļ nebija arī pieļaujama pamatiežu (dolomīta) slāņa caurduršana, jo tas varēja radīt papildu filtrācijas un izraisīt Rīgas HES dambja izskalojumus.

[4.4] Pamatojoties uz jaunatklātajiem ģeotehniskās izpētes datiem, būvprojekta autors atzina, ka drenāžas izbūves trasē ģeotehniskā daudzveidība ir lielāka, nekā tas tika konstatēts būvprojekta izstrādes laikā, veicot kontrolurbumus, un ka bez būvprojekta korekcijām līgumā norādītie rekonstrukcijas darbi pilnā apjomā nav realizējami. Būvprojektā paredzēto būvbedres norobežošanas tehnoloģiju bija nepieciešams papildināt ar tehnisko nodrošinājumu. Projekta autors pārstrādāja būvprojektu, paredzot tranšeju norobežošanai pielietot rūpnieciski izgatavotu vairogu un atbalsta spraišļu sistēmu,

pakāpeniski atrokot būvbedri un iedziļinot rievsienas konstrukciju līdz vajadzīgajam līmenim. Jaunais risinājums neparedz rievsienas iedziļināšanu zem būvbedres līmeņa, līdz ar to tiek izslēgta pamatieža (dolomīta slāņa) caurdure.

[4.5] Saskaņā ar veicamo darbu tehniskajām īpašībām atsevišķos posmos darbi veicami vienlaicīgi, bet atšķirīgos līmeņos – izbūves dziļumos. Būvprojektā paredzēto darbu realizācija ir savstarpēji saistīta un atsevišķi nav nodalāma, kā arī pilnīgai rekonstrukcijas darbu izpildei atsevišķi darbu posmi no kopējā būvprojekta darbu apjoma nav izdalāmi. Būvbedres atrakšana, nostiprināšana un aizbēršana ir tehnoloģiski neatdalāms process, kuru jāveic vienam un tam pašam būvuzņēmējam. Darbu nedalīšana ir svarīga arī no veikto darbu kvalitātes garantijas aspekta.

[4.6] Strīdus vienošanās nav sadārdzinājusi kopējās iepirkuma izmaksas. Tieši pretēji, līgumcena papildu darbu veikšanas rezultātā saskaņā ar strīdus vienošanos tika samazināta par 21 022,78 *euro*.

[4.7] Būvprojekta korekcijas un veicamo darbu saraksts nemaina sākotnējā līguma būtību un mērķi, proti, veikt valsts galvenā autoceļa A5 Rīgas apvedceļš (Salaspils – Babīte) posma 0,30-2,38 km un Rīgas HES labā krasta drenāžas sistēmas rekonstrukciju. Gluži pretēji, neveicot korekcijas projektā un neveicot darbus atbilstoši korekcijām, sākotnējā līguma tālāka izpilde nebūtu iespējama.

[5] Trešā persona tiesai sniegtajā paskaidrojumā pieteicējas pieteikumu uzskata par nepamatotu, norādot, ka nav iestājušies tiesību normās minētie apstākļi strīdus vienošanās atzīšanai par spēkā neesošu. Strīdus vienošanās ir atbilstoša līguma priekšmetam, kā arī sākotnējā mērķa sasniegšanai. Sarunu procedūra notika saskaņā ar publiskā iepirkuma pamatprincipiem.

[6] Tiesas sēdē pieteicēja pieteikumu uzturēja, pamatojoties uz pieteikumā norādītajiem argumentiem. Papildus pieteicējas pārstāvis izteica viedokli, ka, ievērojot Augstākās tiesas 2019. gada 20. jūnija sprieduma šajā lietā 7. punktā norādīto, strīds par to, vai strīdus vienošanās ir uzskatāma par papildu darbiem, vairs nepastāv. Savukārt sākotnējā līguma 3.1. apakšpunkts nepieļauj mainīt tehnoloģiju tranšeju nostiprināšanai, un pasūtītājas nav arī rīkojušās atbilstoši sākotnējā līguma 3.1. apakšpunktam. Līdz ar to pieteicējas ieskatā nav pamata to analizēt.

Pasūtītājas pieteikumu neatzina, atsaucoties uz rakstveida paskaidrojumos norādītajiem argumentiem. Papildus pasūtītāju pārstāvji paskaidroja, ka sarunas procedūra atbilstoši Publisko iepirkumu likuma 67.[1] panta otrās daļas 2. punktam strīdus vienošanās noslēgšanai tika piemērota, lai nodrošinātu tās publiskošanu. Ja grozījumi sākotnējā līgumā tiktu veikti līguma 3. nodaļā paredzētajā kārtībā, publiskošana nenotiktu. Tomēr pasūtītājas vēlējās nodrošināties un tādēļ rīkojās maksimāli piesardzīgi, izvēloties zināmāku un atklātāku procedūru. Pasūtītājas arī norādīja, ka nepiekrīt Augstākās tiesas 2019. gada 20. jūnija spriedumam šajā lietā, jo Augstākā tiesa šai niansei pasūtītāju ieskatā nav pievērsusi uzmanību. Pasūtītājas arī izteica šaubas par to, vai ar strīdus vienošanos veiktie sākotnējā līguma grozījumi ir būtiski, kā arī uzsvēra, ka par sākotnējā līguma 3.1. apakšpunktu no pretendentu puses netika uzdoti nekādi jautājumi.

Trešā persona, atsaucoties uz rakstveida paskaidrojumos minētajiem argumentiem, pieteikumu lūdza noraidīt, papildus norādot, ka sākotnējā līguma 3.1. apakšpunkts paredz attiecīgu grozījumu veikšanu līgumā. Kā norādīja trešās personas pārstāvis, strīdus vienošanās paredzētie darbi nav atzīstami par papildu darbiem, jo sākotnējā līgumā paredzēto darbu apjoms un būtība netika mainīta. Mainot tranšeju nostiprināšanas tehnoloģiju, tika izmainītas darbu tehniskās prasības atbilstoši sākotnējā līguma 3.1. apakšpunktam, tādēļ sākotnējā līguma 3.1.1.-3.1.4. apakšpunktā noteiktais nav attiecināms uz izskatāmo gadījumu. Trešās personas ieskatā strīdus vienošanās nebūtu atzīstama par spēkā neesošu, jo iespējamais pārkāpums nav tik smags. Trešā persona arī uzsvēra, ka sākotnējais līgums bija jāizpilda, jo tajā nav paredzēts, kā to izbeigt situācijā, kad ar sākotnēji paredzēto tehnoloģiju nav iespējams veikt tranšeju nostiprināšanu.

Motīvu daļa

[7] Centrālais lietā izšķiramais jautājums ir tas, vai strīdus vienošanās ir pieļaujama.

Tiesvedības procesa laikā pasūtītājas ir paudušas atšķirīgu nostāju par to, kāds ir tiesiskais pamats strīdus vienošanās noslēgšanai. Proti, kā izriet no lietas materiāliem, pasūtītājas un trešā persona, noslēdzot strīdus vienošanos, ir rīkojušās atbilstoši Publisko iepirkumu likuma 67.[1] panta otrās daļas 2. punktā un 63. panta ceturtās daļas 1. punktā ietvertajam regulējumam. Tātad strīdus vienošanās noslēgta, piemērojot sarunu procedūru bez iepriekšēja paziņojuma par līgumu.

Tomēr pēc Augstākās tiesas atceltā Administratīvās rajona tiesas 2018. gada 26. septembra sprieduma šajā lietā pasūtītājas paskaidrojumos par kasācijas sūdzību runā, ka pamats strīdus vienošanās noslēgšanai bija sākotnējā līguma 3.1. apakšpunkts un attiecīgi Publisko iepirkumu likuma 67.[1] panta otrās daļas 1. punkts.

Savukārt, no jauna izskatot šo lietu 2019. gada 8. novembra tiesas sēdē, pasūtītājas jau argumentē, ka strīdus vienošanos bija pieļaujams slēgt atbilstoši sākotnējā līguma 3.1. apakšpunktam. Tas atbilstoši pasūtītāju norādītajam nozīmē, ka atsevišķi sākotnējā līguma grozījumi nemaz nebija nepieciešami, bet tehnoloģijas maiņa tranšeju nostiprināšanai bija īstenojama ar izmaiņu aktu, kā tas ir regulēts sākotnējā līguma 3.1. apakšpunktā.

Vienlaikus pasūtītājas tomēr atzina, ka nav rīkojušās atbilstoši sākotnējā līguma 3.1. apakšpunktam, bet piemēroja sarunu procedūru, jo šī procedūra ir pasūtītājām labāk zināma, kā arī izteica bažas, ka tehnoloģijas maiņa tranšeju nostiprināšanai, neveicot grozījumus sākotnējā līgumā, varētu tikt vēl vairāk kritizēta.

Visbeidzot, pretēji iepriekš īstenotajai rīcībai un uzturētajai nostājai pasūtītājas arī izteica šaubas par to, vai vispār strīdus vienošanās veiktie sākotnējā līguma grozījumi ir atzīstami par būtiskiem.

Vērtējot pasūtītāju nekonsekvento un tiesvedības procesa gaitā mainīgo pozīciju strīdus vienošanās noslēgšanai, tiesa norāda turpmāk minēto.

[8] Ievērību nepelna pasūtītāju lietas atkārtotas izskatīšanas laikā izteiktās šaubas par to, vai vispār strīdus vienošanās veiktie sākotnējā līguma grozījumi ir būtiski, par ko līdz lietas atkārtotai izskatīšanai Administratīvajā rajona tiesā nepastāvēja strīds (*Augstākās tiesas 2019. gada 20. jūnija sprieduma šajā lietā 7. punkts*).

Līdzīgi tiesas ieskatā ir pamats uzlūkot arī pasūtītāju šīs tiesvedības laikā pausto viedokli, ka strīdus vienošanās noslēgšanas pamats varētu būt Publisko iepirkumu likuma 67.[1] panta otrās daļas 1. punkts un sākotnējā līguma 3.1. apakšpunkts, saskaņā ar kuru tehnoloģijas maiņa tranšeju nostiprināšanai varēja tikt īstenota ar izmaiņu aktu, nevis līguma grozījumiem.

Tiesas vērtējumā pamatam grozīt iepirkuma līgumu ir jābūt skaidram pirms līguma grozīšanas, nevis tas ir jāmeklē tiesvedības procesa laikā. Tātad arī pasūtītājām un trešajai personai pirms strīdus vienošanās noslēgšanas bija jāsaprot, uz kāda tiesiska pamata konkrētajos apstākļos sākotnējais līgums ir grozāms, un atbilstoši tam arī jārīkojas.

Izskatāmajā gadījumā pasūtītājas strīdus vienošanos ir noslēgušas uz viena pamata, tomēr tiesvedības procesā cenšas atrast citu pamatu, atbilstoši kuram strīdus vienošanās būtu pieļaujama, turklāt lietas atkārtotā izskatīšanā izvirzot versiju, ka izmaiņas tehnoloģijā, kādā veicama tranšeju nostiprināšana drenāžas sistēmas rekonstrukcijas ietvaros, bija īstenojamas ar izmaiņu aktu, nevis sākotnējā līguma grozījumiem.

Šāda rīcība nav atbalstāma, jo tiesvedības procesa ietvaros tiesa kontrolē noslēgtā iepirkumu līguma, izskatāmajā gadījumā – strīdus vienošanās atbilstību Publisko iepirkumu likumā ietvertajam regulējumam, nevis apspriež visas hipotētiskās un līdz lietas izskatīšanai tiesā neīstenotās versijas, atbilstoši kurām varētu tikt īstenoti iepirkuma līguma grozījumi.

[9] Kā minēts iepriekš, pasūtītājas strīdus vienošanās noslēgšanai ir piemērojušas Publisko iepirkumu likuma 67.[1] panta otrās daļas 2. punktu, kurā ir runa par *būtisku* iepirkuma līguma grozījumu pieļaujamību. Arī Publisko iepirkumu likuma 67.[1] panta otrās daļas 1. punktā ir reglamentēts viens no gadījumiem, kad ir pieļaujami būtiski līguma grozījumi. Ja jau reiz pasūtītājas un trešā persona strīdus vienošanos noslēdza atbilstoši regulējumam, kas ir attiecināms uz situācijām, kad līgumā ir izdarāmi būtiski grozījumi, tad loģiski un likumsakarīgi arī būtu sagaidīt no pasūtītājām uzskatu, ka strīdus vienošanās ir būtisks sākotnējā līguma grozījums. Līdz lietas atkārtotai izskatīšanai Administratīvajā rajona tiesā pasūtītājas nav arī izvirzījušas pretējus argumentus.

Tomēr, kliedējot pasūtītāju šaubas par to, vai ar strīdus vienošanos veiktie sākotnējā līguma grozījumiem ir būtiski, tiesa vērš uzmanību uz Augstākās tiesas 2018. gada 20. februāra lēmumu šajā lietā un Publisko iepirkumu likuma 67.[1] panta trešās daļas 1. un 3. punktu.

Saskaņā ar minētajām tiesību normām iepirkuma līguma grozījumi ir būtiski, ja grozītie iepirkuma līguma noteikumi, ja tie būtu bijuši paredzēti iepirkuma procedūras dokumentos, pieļautu atšķirīgu piedāvājumu iesniegšanu vai citu kandidātu un pretendentu dalību vai izvēli iepirkuma procedūrā (*1. punkts*), vai ja iepirkuma līguma priekšmetā ietver piegādes, pakalpojumus vai būvdarbus, ko neparedz sākotnēji noslēgtais iepirkuma līgums vai vispārīgā vienošanās (*3. punkts*).

Sākotnējais līgums paredz, ka Rīgas HES labā krasta drenāžas sistēmas rekonstrukcijas darbu ietvaros ir jāveic tranšeju nostiprināšana – rievsienu iedziļināšana, pielietojot bezvibrācijas tehnoloģiju, iespiežot rievsienu gruntī deviņu metru dziļumā, nodrošinot rievsienas gala iespīlējumu divu metru dziļumā zem būvbedres līmeņa. Savukārt strīdus vienošanās paredz, ka tranšeju nostiprināšana tiks veikta, pielietojot rūpnieciski izgatavotu vairogu un atbalsta spraišļu sistēmu, pakāpeniski atrokot būvbedri un tādējādi iedziļinot rievsienu, turklāt rievsienas iedziļināšana vairs netiks veikta zem būvbedres līmeņa. Tādējādi ar strīdus vienošanos no sākotnējā līgumā, kura cena bija 5 777 777,75 *euro* bez pievienotās vērtības nodokļa, paredzētā darbu saraksta izslēgti konkrēta veida darbi par kopējo summu 1 669 280,29 *euro* un tie aizstāti ar cita veida darbiem par kopējo summu 1 648 257,51 *euro*.

No minētā izriet, ka ar strīdus vienošanos ir mainīta atsevišķu būvprojekta daļu īstenošanas tehnoloģija uz lētāku un mazāk specifisku, un attiecīgi arī veicamie darbi, izslēdzot viena veida darbus un aizstājot tos ar cita veida darbiem. Tādējādi ar strīdus vienošanos iepirkumu līguma priekšmetā tika ietverti darbi, kurus neparedz sākotnējais līgums. Minētais atbilst Publisko iepirkumu likuma 67.[1] panta trešās daļas 3. punktā norādītajam būtisku iepirkuma līgumu grozījumu raksturojumam.

Pieteicējas pieteikuma pamatā arī ir arguments, ka gadījumā, ja sarunu procedūras ietvaros sākotnējā līgumā veiktie grozījumi jau sākotnēji būtu paredzēti iepirkuma procedūras dokumentos un atbilstu līguma sākotnējai redakcijai, tas pieļautu atšķirīgu piedāvājumu iesniegšanu un iespējamu citu kandidātu un pretendentu dalību vai izvēli sākotnējā iepirkumā (*šā sprieduma 3.4. apakšpunkts*).

Kā, lemjot par pieteicējas pieteikuma pieļaujamību, norādīts Augstākās tiesas 2018. gada 20. februāra lēmumā šajā lietā, izskatāmajā gadījumā ir runa par situāciju, kad sākotnējā iepirkumā varētu būt piedalījušies citi pretendenti, ja jau sākumā tā nosacījumi būtu bijuši tādi, kādi tie ir pēc grozījumiem (*lēmuma 11. punkts*). Augstākā tiesa secināja, ka strīdus vienošanās var tikt uzlūkota kā sākotnējā līguma būtiski grozījumi atbilstoši Publisko iepirkumu likuma 67.[1] panta trešās daļas 1. vai 3. punktam (*turpat*).

Tādējādi jautājumu par to, vai strīdus vienošanās paredzēto noteikumu ietveršana sākotnējā līgumā būtu paplašinājusi sākotnējā iepirkuma pretendentu loku, Augstākā tiesa jau ir aplūkojusi pieteikuma pieļaujamības stadijā, vērtējot jautājumu par pieteicējas subjektīvajām tiesībām vērsties ar pieteikumu tiesā.

Tātad ar strīdus vienošanos veiktie sākotnējā līguma grozījumi ir būtiski, bet pasūtītāju iebildes šajā sakarā – nepamatotas.

[10] No pasūtītāju un trešās personas tiesas sēdē paustajiem argumentiem tiesa secina, ka pasūtītājas un trešās personas ieskatā strīdus vienošanās varētu tikt noslēgta atbilstoši sākotnējā līguma 3.1. apakšpunktam, kas pasūtītāju un trešās personas ieskatā nozīmē to, ka tehnoloģijas maiņa tranšeju nostiprināšanai varēja tikt īstenota ar izmaiņu aktu, nevis sākotnējā līguma grozījumiem.

Tomēr tiesa vērš uzmanību uz to, ka sākotnējais līgums tika grozīts, sarunu procedūras rezultātā noslēdzot strīdus vienošanos. Līdz ar to jautājums par to, vai un uz kāda pamata pasūtītājām un trešajai personai strīdus vienošanās bija jānoslēdz, pasūtītājām un trešajai persona bija jāsaprot pirms tās noslēgšanas. Kā uzsvērts iepriekš, izskatāmajā lietā tiesai ir jāpārbauda strīdus vienošanās pieļaujamība, nevis jāizvērtē, kādos vēl iespējamos veidos bija īstenojama tehnoloģijas maiņa tranšeju nostiprināšanai drenāžas sistēmas rekonstrukcijas ietvaros. Turklāt, kā atzīts iepriekš, darbu izmaiņas tranšeju nostiprināšanai ir būtisks līguma grozījums, un tas ir pieļaujams Publisko iepirkumu likuma 67.[1] panta otrajā daļā reglamentētajos gadījumos.

Atbilstoši sākotnējā līguma 3.1. apakšpunktam būvinženieris, saskaņojot ar valsts akciju sabiedrības „Latvijas Valsts ceļi" un akciju sabiedrības „Latvenergo" projekta vadītāju, drīkst ierosināt veicamajam darbam izmainīt tehniskās prasības, apjomu vai to papildināt, uzdodot veikt līgumā sākotnēji neparedzētus darbus un noteikt ar izmaiņām saistītus darba pabeigšanas termiņa grozījumus gadījumos, kad tas nepieciešams, lai nodrošinātu būves atbilstību projekta mērķim. Izmaiņu akts, ar kuru noteiktas darba izmaiņas, ir šī līguma sastāvdaļa un izpildītājam jāpilda bezierunu kārtībā.

Izskatāmajā gadījumā nav konstatējams būvinženiera sagatavots un ar pasūtītājām saskaņots izmaiņu akts, ar kuru būtu noteikta veicamo darbu maiņa tranšeju nostiprināšanai. Izskatāmajā gadījumā pasūtītājas un trešā persona sarunu procedūras rezultātā ir noslēgušas strīdus vienošanos, kas izskatāmās lietas ietvaros ir pakļauta tiesas vērtējumam.

[11] Publisko iepirkumu likuma 67.[1] panta otrās daļas 1. punkts noteic, ka būtiski iepirkuma līguma grozījumi ir pieļaujami, ja iepirkuma procedūras dokumenti un iepirkuma līgums skaidri un nepārprotami paredz grozījumu iespēju, nosacījumus, kad grozījumi ir pieļaujami, grozījumu apjomu un būtību. Šādi noteikumi par grozījumiem var attiekties uz līgumcenas pārskatīšanu, izvēles iespēju izmantošanu, kā arī uz citiem iepirkuma līguma vai vispārīgās vienošanās izpildes aspektiem.

Atbilstoši Eiropas Savienības Tiesas atziņām Augstākā tiesa šajā lietā ir norādījusi, ka Publisko iepirkumu likuma 67.[1] panta otrās daļas 1. punkts ir interpretējams tādējādi, ka būtisku grozījumu izdarīšana iepirkuma līgumā pēc līguma noslēgšanas ir pieļaujama tad, ja iepirkuma dokumentos šāda iespēja ir bijusi paredzēta skaidri un nepārprotami, nodrošinot, ka visi saimnieciskās darbības subjekti, kas ieinteresēti piedalīties minētajā līgumā, iepazīstoties ar iepirkuma dokumentāciju, apzinās būtisku grozījumu veikšanas iespēju (*2019. gada 20. jūnija sprieduma 8. un 9. punkts*).

Vērtējot jautājumu par to, vai no iepirkuma dokumentiem skaidri un nepārprotami izriet iespēja sākotnējā līgumā izdarīt būtiskus grozījumus attiecībā uz to, kā drenāžas sistēmas rekonstrukcijas ietvaros veicama tranšeju nostiprināšana, tiesa norāda turpmāk minēto.

[12] No sākotnējā līguma 3.1. apakšpunkta neizriet, ka tajā tiešā tekstā būtu atrunāts, ka līguma izpildes gaitā ir pieļaujams veikt grozījumus sākotnējā līgumā attiecībā uz to, kā drenāžas sistēmas rekonstrukcijas ietvaros veicama tranšeju nostiprināšana. Kā šajā lietā atzinusi Augstākā tiesa, darbu tehnisko prasību izmainīšanas un līgumā sākotnēji neparedzētu darbu veikšanas iespēja minētajā līguma noteikumā paredzēta vispārīgi (*2019. gada 20. jūnija sprieduma 12. punkts*).

Uzklausot pasūtītāju argumentus jautājumā par to, vai pamats strīdus vienošanās noslēgšanai varētu būt Publisko iepirkumu likuma 67.[1] panta otrās daļas 1. punkts, pasūtītājas norādīja, ka, ja jau Administratīvā rajona tiesa 2018. gada 26. septembra spriedumā atzina, ka strīdus vienošanās varēja tikt noslēgta atbilstoši Publisko iepirkumu likuma 67.[1] panta otrās daļas 1. punktam, pasūtītāju interesēs nebija iebilst šādam pasūtītājām labvēlīgam tiesas secinājumam, un paskaidrojumā par kasācijas sūdzību pasūtītājas tam arī neiebilda. Citus argumentus par labu tam, vai un cik skaidri, un nepārprotami sākotnējais līgums paredz būtisku līguma grozījumu izdarīšanu konkrētajos apstākļos, pasūtītājas neizvirzīja, vien norādot, ka tomēr izvēlējās piemērot Publisko iepirkumu likuma 67.[1] panta otrās daļas 2. punktu.

Tātad pasūtītājas pašas līdz Administratīvās rajona tiesas 2018. gada 26. septembra spriedumam šajā lietā nemaz nebija saskatījušas, ka pamats strīdus vienošanas noslēgšanai ir tas, ka šādu grozījumu izdarīšana būtu skaidri un nepārprotami norādīta pašā līgumā. Šādos apstākļos, kad pasūtītājas pašas šādu iespēju nesaskatīja, nav pamata uzskatīt, ka arī visiem potenciālajiem pretendentiem būtu vajadzējis saprast, ka šādu grozījumu iespēja ir skaidri un nepārprotami atrunāta līgumā.

Atbilstoši Augstākās tiesas norādītajam analizējot valsts akciju sabiedrības „Latvijas Valsts ceļi" sniegtās atbildes uz jautājumiem par iepirkuma nolikuma prasībām, norādāms, ka uz jautājumu par rievsienas iegremdēšanai izmantojamām iekārtām tika sniegta atbilde: „Atbilstoši projekta specifikācijām un AS „Latvenergo" tehniskajiem noteikumiem nav pieļaujamas vibrācijas rievsienu iedziļināšanas laikā. Projektā paredzēts iespiest rievsienas ar RTG spiešanas sistēmu vai

ekvivalentu. [..] rievsienas drīkst tikai iespiest" (*lietas 1. sējuma 79. lapas otra puse (atbildes uz 6. un 7. jautājumu)*). Atbildot uz jautājumu par iespēju saņemt papildu informāciju par ģeoloģiju un to, vai gadījumā, ja nav iespējams saņemt papildu ģeoloģiju, tiks atļauts rievsienas uzstādīšanai piemērot vibro dzīšanas metodi vai vismaz rievsienas daļēju iedzīšanu, sniegta atbilde: „[..] Lai filtrējošo ūdeņu spiediena ietekmē neizraisītu grunts nobrukumus un dambja izskalojumus, vienīgā drošā rievsienu iedziļināšanas tehnoloģija ir bezvibrācijas iespiešanas metode (*lietas 1. sējuma 84. lapa (atbilde uz 20. jautājumu)*). Šāda atbilde sniegta uz jautājumu, vai ir pieļaujams veikt paskalojumus dambja cietās grunts vietās, lai atvieglotu rievsienu iespiešanas darba procesu (*1. sējuma 85. lapas otra puse*). Savukārt uz jautājumu par to, kā tiks risināta situācija, ja rievpāļu iedziļināšanu aizkavē neparedzēti pazemes šķēršļi, tika atbildēts: „Visā projekta posmā ir veikta ģeotehniskā izpēte. Rezultāti uzrāda, ka uzbērums sastāv no viendabīgas grunts. Pretendentam ir jārēķinās ar to, ka dambja izbūves laikā var būt palikuši būvgruži un jāparedz attiecīgi risinājumi rievsienas iedzīšanai. Papildu samaksa par pazemes šķēršļu pārvarēšanu izpildītājam nepienākas" (*1. sējuma 80. lapas otra puse (atbilde uz 2. jautājumu)*).

No minētā secināms, ka pasūtītāja strikti uzsvēra, ka tranšeju nostiprināšana līguma izpildes ietvaros būs veicama tikai un vienīgi konkrētā veidā – rievsienas iespiežot ar bezvibrācijas iespiešanas metodi. Tas nozīmē, ka visi potenciālie pretendenti nevarēja saprast un apzināties, ka attiecībā uz to, kā drenāžas sistēmas rekonstrukcijas ietvaros veicama tranšeju nostiprināšana, noteiktos apstākļos būs pieļaujami līguma grozījumi.

Tiesas sēdē akciju sabiedrības „Latvenergo" pārstāvis argumentēja, ka atbildes sniegtas uz jautājumu, vai ir pieļaujams izmantot vibrācijas metodi rievsienas iedzīšanai, proti, ka uzsvars ir liekams tieši uz bezvibrācijas metodes pielietošanu.

Tomēr, izvērtējot valsts akciju sabiedrības „Latvijas Valsts ceļi" sniegtās atbildes uz jautājumiem, tiesa secina, ka no tām skaidri izriet, ka vienīgā pieļaujamā rievsienu iedziļināšanas tehnoloģija ir bezvibrācijas iespiešanas metode. Kā izriet no strīdus vienošanās, tranšeju nostiprināšana veicama, pielietojot rūpnieciski izgatavotu vairogu un atbalsta spraišļu sistēmu, pakāpeniski atrokot būvbedri un tādējādi iedziļinot rievsienu, turklāt rievsienas iedziļināšana vairs netiks veikta zem būvbedres līmeņa. Tādējādi no sniegtajām atbildēm nekādi neizriet strīdus vienošanās paredzētās tehnoloģijas pieļaujamība tranšeju nostiprināšanai. Tas nozīmē, ka arī potenciālie pretendenti nevarēja saprast, ka līgums noteiktos apstākļos varētu tikt grozīts attiecībā uz tehnoloģiju, kādā drenāžas sistēmas ietvaros nostiprināmas tranšejas.

Minēto secinājumu nemaina arī pasūtītāju norādītā pretendentu iespēja uzdot jautājumu par sākotnējā līguma 3.1. apakšpunktu apstākļos, kad pasūtītājas skaidri bija paudušas savu viedokli attiecībā uz pielietojamo tehnoloģiju tranšeju norobežošanai drenāžas sistēmas rekonstrukcijas ietvaros.

[13] Pasūtītājas tiesas sēdē vairākkārt uzsvēra, ka ar strīdus vienošanos veiktie sākotnējā līguma grozījumi bija nepieciešami. To, ka ar sākotnēji paredzēto tehnoloģiju nebija iespējama tranšeju norobežošana, neapstrīd arī pieteicēja. Tomēr nepieciešamība mainīt atsevišķu būvprojekta daļu īstenošanas tehnoloģiju nenozīmē, ka šādas izmaiņas var tikt īstenotas, neievērojot Publisko iepirkumu likumā noteikto regulējumu attiecībā uz šādu izmaiņu veikšanas kārtību. Turklāt atbildi uz minēto jautājumu šajā lietā ir sniegusi arī Augstākā tiesa, norādot, ka ir saprotams, ka lielu objektu būvniecības ietvaros var rasties objektīva nepieciešamība sākotnējā līgumā veikt būtiskus grozījumus, piemēram, mainot iepriekš paredzēto darbu veikšanas tehnoloģiju. Tomēr tas, ka iepriekš paredzēto darbu aizstāšana ar cita veida darbiem ir objektīvi nepieciešama, pats par sevi nav pamats būtisku grozījumu veikšanai bez iepirkuma procedūras (*Augstākās tiesas 2019. gada 20. jūnija sprieduma 8. punkts*). Arī apstāklis, ka sarunu procedūras piemērošana ir saskaņota ar Iepirkumu uzraudzības biroju, nav automātisks pamats prezumēt strīdus vienošanās atbilstību Publisko iepirkumu likumā ietvertajiem nosacījumiem.

Turklāt, ja jau grunts, kā to tiesas sēdē norādīja pasūtītājas, ir viens no tiem elementiem, ko ne vienmēr ir iespējams paredzēt un pareizi novērtēt, pasūtītājām kā pieredzējušiem konkrētā tirgus dalībniekiem bija iespējams paredzēt skaidru un nepārprotamu līguma grozīšanas iespēju gadījumā, kad grunts ģeoloģiskie apstākļi, t.i., esošās grunts sablīvējums būvprojekta īstenošanas gaitā izrādās citāds nekā sākotnēji prognozēts tā izstrādes laikā. Tādējādi arī pasūtītājām pretēji trešās personas tiesas sēdē norādītajam nav liegta iespēja pielāgot iepirkuma dokumentāciju, tostarp līgumu reāli paredzamām un prognozējamām izmaiņām.

Ievērojot minēto, tiesa atzīst, ka no iepirkuma dokumentiem skaidri un nepārprotami neizriet iespēja sākotnējā līgumā izdarīt būtiskus grozījumus attiecībā uz to, kā drenāžas sistēmas rekonstrukcijas ietvaros veicama tranšeju nostiprināšana. Līdz ar to izskatāmajā gadījumā nav konstatējams Publisko iepirkumu likuma 67.[1] panta otrās daļas 1. punktā paredzētais gadījums.

[14] Kā minēts iepriekš, strīdus vienošanās noslēgšanai pasūtītājas ir piemērojušas sarunu procedūru atbilstoši Publisko iepirkumu likuma 67.[1] panta otrās daļas 2. punktam un 63. panta ceturtās daļas 1.punktam.

Atbilstoši Publisko iepirkumu likuma 67.[1] panta otrās daļas 1. punktam būtiski iepirkuma līguma grozījumi ir pieļaujami, ja saskaņā ar šā likuma 63. panta nosacījumiem par līguma grozījumiem ir piemērota sarunu procedūra, iepriekš nepublicējot paziņojumu par līgumu.

Minētā likuma 63. panta ceturtās daļas 1. punkts noteic, ka pasūtītājs var piemērot sarunu procedūru, iepriekš nepublicējot paziņojumu par līgumu, publiskiem būvdarbu un pakalpojumu līgumiem, ja:

1) pasūtītājam ir nepieciešami papildu būvdarbi vai pakalpojumi, kuri sākotnēji netika iekļauti līgumā vai būvniecības projektā, bet kuri neparedzamu apstākļu dēļ kļuvuši nepieciešami iepriekš noslēgtā līguma izpildei, un tiek ievēroti šādi nosacījumi:

a) kopējā līgumcena papildu iepirkuma līgumos nepārsniedz 50 procentus no iepriekš noslēgtā līguma līgumcenas,

b) nepieciešamos papildu būvdarbus veic vai pakalpojumus sniedz iepriekš noslēgtā līguma izpildītājs,

c) papildu būvdarbus vai pakalpojumus nevar tehniski vai ekonomiski nodalīt no iepriekš noslēgtajā līgumā paredzētajiem būvdarbiem vai pakalpojumiem, neradot ievērojamas grūtības pasūtītājam, vai arī papildu būvdarbi vai pakalpojumi ir būtiski nepieciešami iepriekš noslēgtā līguma izpildei, kaut arī tos iespējams nodalīt no šajā līgumā paredzēto būvdarbu izpildes vai pakalpojumu sniegšanas.

No minētajām tiesību normām izriet, ka ir pieļaujams būtisku līguma grozījumu gadījumā piemērot sarunu procedūru, iepriekš nepublicējot paziņojumu par līgumu, ja pasūtītājam ir nepieciešami papildu būvdarbi vai pakalpojumi, kuri sākotnēji netika iekļauti līgumā vai būvniecības projektā, bet kuri neparedzamu apstākļu dēļ kļuvuši nepieciešami iepriekš noslēgtā līguma izpildei. Publisko iepirkumu likuma 63. panta ceturtās daļas 1. punkta apakšpunktos ir arī noteikti nosacījumi, kuri šādā gadījumā ir jāievēro.

Tādējādi vispirms minētā izņēmuma piemērošanai ir nepieciešams identificēt, vai ar strīdus vienošanos veiktie sākotnējā līguma grozījumi paredz *papildu* būvdarbu, kuri sākotnēji netika iekļauti līgumā vai būvniecības projektā, veikšanu.

No lietas atkārtotas izskatīšanas laikā pasūtītāju tiesas sēdē paustajiem paskaidrojumiem neizriet, ka pasūtītājas uzturētu pozīciju, ka ar strīdus vienošanos veiktie sākotnējā līguma grozījumi paredzētu papildu būvdarbu veikšanu. Kā argumentu sarunu procedūras piemērošanai pasūtītājas tiesas sēdē minēja drosmes trūkumu piemērot sākotnējā līguma 3.1. apakšpunktu, piesardzību un vēlmi nodrošināties, izvēloties zināmāku un atklātāku procedūru. Savukārt trešā persona, uzturot pozīciju, ka sākotnējā līguma 3.1. apakšpunkts pieļauj mainīt atsevišķu būvprojekta daļu īstenošanas tehnoloģiju, norādīja, ka strīdus vienošanās papildu darbus neparedz, jo darbu apjoms un būtība pēc tās noslēgšanas nemainījās.

Tiesa piekrīt trešās personas argumentam, ka darbu apjoms ar strīdus vienošanos netika izmainīts. Kā izriet no strīdus vienošanās, no sākotnējā līguma 5. pielikuma „Darbu daudzumu saraksti" tabulas „Latvenergo darbu daudzumu saraksts" izmaksu 3. pozīcijas „Drenāžas sistēmas rekonstrukcija" tika izslēgti 3.1.1., 3.1.2., 3.1.3., 3.2.1., 3.2.2. un 3.2.3. apakšpunktos norādītie darbi, un šo darbu vietā tika iekļauti citi darbi.

Tādējādi strīdus vienošanās rezultātā patiešām darbu apjoms nemainījās, jo viena veida darbi tranšeju nostiprināšanai drenāžas sistēmas rekonstrukcijas ietvaros tika aizstāti ar cita veida darbiem. Tātad nekādus papildu, t.i., jaunus un iepriekš neparedzētus darbus strīdus vienošanās neparedz. Tehnoloģijas, kādā veicama tranšeju nostiprināšana, maiņa nav kvalificējama kā papildu darbi, kuri sākotnēji netika iekļauti līgumā un būvprojektā.

Ievērojot minēto, tiesa atzīst, ka ar strīdus vienošanos veiktie sākotnējā līguma grozījumi neparedz papildu būvdarbu, kuri sākotnēji netika iekļauti līgumā vai būvniecības projektā, veikšanu. Līdz ar to nav nozīmes apsvērt, vai izskatāmajā gadījumā izpildās Publisko iepirkumu likuma 63. panta ceturtās daļas 1. punkta apakšpunktos paredzētie nosacījumi sarunu procedūras piemērošanai.

[15] Apkopojot minēto, tiesa atzīst, ka ar strīdus vienošanos veiktie sākotnējā līguma grozījumi nav pieļaujami atbilstoši Publisko iepirkumu likuma $67.^1$ panta otrās daļas 2. punktam un 63. panta ceturtās daļas 1. punktam.

[16] Eiropas Savienības Tiesa, interpretējot 1992. gada 18. jūnija direktīvu 92/50/EEK par procedūru koordinēšanu valsts pakalpojumu līgumu piešķiršanai un 2004. gada 31. marta direktīvu 2004/18/EK par to, kā koordinēt būvdarbu valsts līgumu, piegādes valsts līgumu un pakalpojumu valsts līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūru, saistībā ar iepirkuma līguma grozīšanu norādījusi: vienlīdzīgas attieksmes princips un no tā izrietošais pārskatāmības pienākums rada šķērsli tam, ka pēc līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas līgumslēdzēja iestāde un izraudzītais pretendents šā līguma noteikumos izdara grozījumus tā, ka šie noteikumi būtiski atšķiras no sākotnējā līguma noteikumiem. Lai nodrošinātu procedūru pārskatāmību un vienlīdzīgu attieksmi pret pretendentiem, grozījumi, kas veikti publiskā iepirkuma līgumā tā spēkā esības laikā, ir uzskatāmi par jauna līguma slēgšanas tiesību piešķiršanu, ja to noteikumi ir būtiski atšķirīgi no sākotnējā līguma un līdz ar to liecina par pušu vēlēšanos mainīt būtiskus šā līguma noteikumus. Savukārt jauna līguma slēgšanas tiesību piešķiršanai vispārīgi būtu rīkojama jauna iepirkuma procedūra. Atkāpes no šīs prasības pieļaujamas tikai normatīvajos aktos paredzētos konkrētos izņēmuma gadījumos (*2008. gada 19. jūnija sprieduma lietā Pressetext Nachrichtenagentur, C-454/06, 34.-37. punkts, 2010. gada 13. aprīļa sprieduma lietā Wall, C-91/08, 42. punkts, 2016. gada 7. septembra sprieduma lietā Finn Frogne, C-549/14, 28.-32. punkts*).

Tādējādi būtisku grozījumu veikšana iepirkuma līgumā ir pielīdzināma jauna līguma slēgšanas tiesību piešķiršanai, kas nozīmē, ka pret šādiem grozījumiem var iebilst tādā pašā kārtībā, kādā var prasīt atzīt par spēkā neesošu iepirkuma līgumu, proti, Publisko iepirkumu XII^1 nodaļā paredzētajā kārtībā (*Augstākās tiesas 2018. gada 20. februāra lēmuma šajā lietā 11. punkts*).

Ievērojot to, ka tiesa nekonstatēja ar strīdus vienošanos veikto sākotnējā līguma grozījumu pieļaujamību atbilstoši Publisko iepirkumu likumā paredzētajiem izņēmuma gadījumiem, secināms, ka pasūtītājām sākotnējā līguma grozīšanai bija jārīko jauna iepirkuma procedūra.

[17] Atbilstoši Publisko iepirkumu likuma $85.^2$ panta pirmās daļas 1. punktam tiesa iepirkuma līgumu var atzīt par spēkā neesošu, grozīt vai atcelt tā noteikumus vai saīsināt līguma termiņu, ja iepirkuma līgums noslēgts, nepiemērojot šā likuma 8. panta pirmajā daļā noteiktās iepirkuma procedūras vai 8. panta septītajā daļā minēto iepirkuma veikšanas kārtību, ja pasūtītājam tā bija jāpiemēro.

Tā kā strīdus vienošanās noslēgta, nepiemērojot Publisko iepirkumu likuma 8. panta pirmās daļas 1. punktā noteikto

iepirkuma procedūru, strīdus vienošanās atbilstoši Publisko iepirkumu likuma 85.^{3} panta pirmās daļas 1. punktam ir atzīstama par spēkā neesošu no noslēgšanas brīža. Sākotnējā līguma un strīdus vienošanās izpilde nav šķērslis strīdus vienošanās atzīšanai par spēkā neesošu. Tas tiesas ieskatā nodrošinās, lai turpmāk pasūtītājas nepieļauj šādus pārkāpumus.

Tiesa nepiekrīt trešajai personai, ka būtisku iepirkuma līguma grozījumu veikšana, neievērojot Publisko iepirkumu likumā ietverto regulējumu, nav smags pārkāpums. Šāds pārkāpums ir pamats strīdus vienošanās atzīšanai par spēkā neesošu.

Arī trešās personas arguments, ka sākotnējā līgumā nav paredzēta iespēja, kā līgumu izbeigt situācijā, kad ar sākotnēji paredzēto tehnoloģiju nav iespējams veikt tranšeju nostiprināšanu, nevar kalpot par pamatu būtisku līguma grozījumu veikšanai, pārkāpjot Publisko iepirkumu likuma normas.

[18] Tā kā pieteikums tiek apmierināts, pieteicējai atlīdzināma par pieteikumu samaksātā valsts nodeva.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 126. panta pirmo daļu, 251. panta sesto daļu un Publisko iepirkumu likuma 85.^{1} panta piekto daļu, tiesa

nosprieda

Apmierināt akciju sabiedrības „BMGS” pieteikumu.

Atzīt par spēkā neesošu no noslēgšanas brīža sarunu procedūras rezultātā starp valsts akciju sabiedrības „Latvijas Valsts ceļi” un akciju sabiedrības „Latvenergo”, no vienas puses, un sabiedrību, kurā apvienojušās AS „LNK Industries” un akciju sabiedrība „LATVIJAS TILTI”, no otras puses, 2016. gada 28. septembrī noslēgto līgumu.

Piespriest no atbildētājas – Latvijas Republikas par labu akciju sabiedrībai „BMGS” (reģistrācijas numurs 40003146013) valsts nodevu 28,46 *euro*.

Spriedumu var pārsūdzēt Augstākajā tiesā viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot kasācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā.

Tiesnese I. Andruškina

Tiesnese I. Freimane

Tiesnese M. Romanova